

inter se confociare magnopere cupiebat; ideoque se in omnem partem, utcumque spes erat ejus rei obtinenda, facilem, ac versatilem praebebat.

Quare, quod saepe cogor repetere, non obscure, neque clanculum, neque inscio, si tum aderat, Basilio, geri ista potuerunt. Qui quidem statim ut eam formulam accepit, totus in id incubuit, non solum ut synodali decreto damnaretur, cui ipse praesuit in Ancyrano Concilio; sed etiam ut ab Constantio revocaretur.

Sozom. l. 4. c. 14.

Lib. 2. c. 30.

Lib. de syn. init.

Etenim ex Ancyrana ista synodo legati ad Imperatorem profecti sunt Basilius ipse, Eustathius Sebastenus, Eleusius Cyzicenus, eique persuaserunt, ut & contra Eudoxium plenas stomachi litteras ad Antiochenos scriberet; & Hosianam illam formulam proscriberet, poena mortis proposita, si quis eam occultaret, ut testatur Socrates, & Hilarius indicat.

Proinde ex tempore nata est fidei haec Ecthesis; & ab Hostio extorta, in fortuito Episcoporum aliquot conventu, quam synodum dixi ab nonnullis appellari. Quod Diatriba auctor irridet, quasi ipsemet fortuitum ejusmodi concursum praesulum Mediolani factum anno 346. non ab Liberio Concilium nominari censeat, in ea epistola, quam scripsit ad Constantium. Deinde qui tot Ariminenses Episcopos Mediolanensem alteram synodum per errorem commemorasse putat, in epistola synodica; quo jure irasci mihi poterit, si Phobadium singularem utique Scriptorem itidem aberrasse dicam? At non est necesse. Nam synodum passim appellari videas qualemcumque conventum praesulum. Quare nihil hic habet Diatriba, quod succenseat.

BIBLIOPOLA
LECTORI
DIONYSII
PETAVII
AURELIANENSIS
E SOCIETATE JESU
DE LEGE ET GRATIA
LIBRI DUO.

BIBLIOPOLA
LECTORI
S. P. D.

CUM anno MDCC ederemus *Dogmata Theologica R. P. Dionysii Petavii*, nancisci non potuimus sequentes ejus libros, quos alioqui tertio *Dogmatum Theologicorum Tomo* adjecissemus. Sed serò tandem repertos, quamvis ejusdem argumenti non sint, ac opera Chronologica, addendos hinc censuimus; cum ut molem tenuiorem hujus Voluminis auferent, tum ut ne tandem perirent, nisi magno operi adnecterentur. Dum arderent Gallia & Belgium controversiis de Gratia, anno MDCXLVIII, editi sunt à Petavio Libri *de Lege & Gratia*, & *Elenchus Thieriacæ Vincentii Lenis*, quo nomine ufus erat *Libertus Fromondus S. Theologiæ Doctor Lovaniensis*, & *Fansenii Patronus*. Anno verò MDCLI. editi brevem Differtationem de *Adjutorio sine quo non*, & *Adjutorio quo*. Hisce igitur, quamquam ferius, fruantur quicumque ejusmodi lectione delectantur. Vale.

ILLUSTRIS.

ILLUSTRISSIMO, AC REVERENDISSIMO PRÆSULI
ISAACIO HABERTO
EPISCOPO ET COMITI VABRENSI.

NUMQUAM antea fore putaveram (Illustrissime Præsul) ut pro tuenda Mosaica lege contra criminales illius litteras ullam facerem. Non enim proditurum rebar his temporibus quempiam, qui hanc opinionis labem conciperet animo: multò verò minus, qui eam scriptis auderet attingere. Quòd si vereri hoc in mentem mihi venisset, haud equidem emerisurum ex Ecclesiæ sinu tale portentum arbitraver: sed ex illa face Manichæorum, & similibus pestium; quarum hodie vel nulla, vel exigua admodum reliquæ supersunt. Nunc quoniam ita casus tulit, sive potius offensi criminibus nostris Numinis indignatio, ut id gementibus bonis omnibus eveniret: ego neque laboranti Ecclesiæ pro virili parte deesse volui; & te, cujus hoc auspiciis capesserem potissimum delegi. Quòd cur instituerim, etsi argumentari nihil hic cujusquam interest, causas tamen afferre possum maximas, & justissimas. Inprimis excellentem tuum cum in doctrinis ceteris; tum in hac, unde controversia ista nata est, usum, ac peritiam. Cujus rei indicio sunt, præter magistrum, quem privatus adeptus es, Theologici gradum; tua illa præstantissimi ingenii monumenta; quibus immortalè apud eruditos nominis tibi decus; Ecclesiæ singularem opem, ac præsidium comparasti. Accedit par doctrinæ magnitudinis laus & commendatio virtutum: per quas Ecclesiastico dignas homine tua sic omnis antea decurrit ætas, ut ejus integritatem nulla, ne falsè quidem, ne dum dubiæ suspitionis aura perstrinxerit. Quibus sanè meritis, & honestarum rerum studiis expolitum, & excultum divina te providentia ad principatum Ordinis illius exivit: ut quæ in te animi decora, & ornamenta congererat, ea manerent latius; ac se, tanquam ex eminenti loco, communem ad salutem dilapsa, usu, exemploque diffunderent. His tertius adiungatur licet, & ad hujus quidem illecebram officii præpotens, privatus in me tuus, ac meus in te vicissim amor, earundem communionem artium conciliatus ac devinctus; cujus publicè exstare testimonium aliquod optavi. Verùm nulla me tam ex omnibus, ut hanc homini tuo lucubrationem dicarem, ratio perpulsi, quam quòd in eadem te jactatum esse contentione memineram; & contra eosdem adversarios non minus strenuè, quam gloriose dimicasse. Cum tu quidem nondum ad insulas vocatus, & Parisiensis adhuc Ecclesiæ Theologus; sed jam famà ubique notus; tum celeberrimis concionibus, tum refertis omni doctrinarum copia, & gravitate libris grassantem opinionis novæ licentiam retunderes. Quo ex tuo factò illa te merces ab improbis est consecrata, quæ ejusmodi, qualis tu es, ab hominum genere isto proponitur; ut ab Ecclesiæ pernicie per te depulsus illorum furor, in teipsum redundaret. Existerem enim ab eo tempore libri ab illis edni complures impuri, ac maledici: quibus & se pristini in erroris obscurarunt infamia; & in te contumeliosè, ac petulantè inveciti sunt. Nam de me, quem tecum allatarunt, levior est querela; cui quidem gloriantur etiam est, uti causa tibi conjunctus fueram, sic injuriæ, tolerantique consortem fieri.

Horum librorum unus est, quem isti secundum Apologeticum inscripserunt Irenæi Augustini, in quo iracundiæ, ac maledicentiæ suæ vela plenius explicarunt: & nominatim infanda illa contra veterem legem; quæ à te præsertim, sed & à meipso notata erant & convicta; majore fiducia resumpserunt. Quamobrem cum hæc ab illis instaurata in auctorem legis Deum contumelia ferri ultra non posset, atque ad illius propugnationem omnino aggredi decrevissem; selegi ex Apologetico isto capita quædam ad propositum mihi argumentum spectantia, quæ refellerem. Ex quibus conjectam hanc disputationem aliquanto apud me tempore continui: experiri volens, ecquid interquiescentibus nobis tacere possent, ac flatu remitterent: cum quidem intelligerem, perinde atque ferrum attritu cotis acuitur, aut flatu ventilatus ignis accrescit, ita consurgendi perpetuitate, litis, & rixæ cupidos homines implacabiles reddi.

Sed cum me spes ista meæ fessisset, ac frequenter ab illis spargi libros interim animadvertentem, quibus dogmatis sui particulam semper aliquam vendibiliorem facerem, haud amplius cunctandum putavi, quin ea proferrem, quæ reposita, & parata jam habebam. Ad id verò præcipue me impulsit, & illepidi Scriptoris indignitas excitavit: qui longiore, ut apparet, impunitate confidentior factus, irrumperet est ausus in medium; & sectæ communis injuriam, odio, ac pestilentia libri cujusdam nuper est ultus; quem sub ementito Vincentii Lenis nomine divulgavit: ut non tam ad sectæ labantis ruinas fulciendas; quam ad secuti hujus infelicitatem nobilitandam iste cumulus accederet. Ab hac ergo velinatione recens, & in prociectu adhuc positus (siquidem & iste frangendus, ac levi certamine conficiendus obiter fuit) verti me ad eam, quam dixi, contra Armacanos accendam Disertationem de lege Mosaica, & Gratia. Quod opus antea tibi & amico, & Doctori Theologo destinatum, nunc etiam Episcopo nuncupavi. Tu hoc verò, qualecumque est oblatum tibi munus vel ut amicus (nam & in eo perseverare te scio) propenso ac benevolo animo capies: vel, ut Theologorum arbitri & magister, de eo (quod nec ipse recuso) judicium feres: vel ut Episcopus, idipsum meæ in te perpetuæ, ac singularis observantia monumentum, & pignus æqui, bonique consules.

Illustrissime ac Reverendissime A. T.

Devotissimus DIONYSIUS PETAUVIUS.

Pars III.

D d 2

DIONYSII

DIONYSII PETAVII AURELIANENSIS, E SOCIETATE JESU, DE LEGE ET GRATIA, LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

Exponitur illorum opinio, qui legi Moſaica preceptum attribunt illicitæ rei ac nefariæ. Cujus erroris ſumma ad certa capita revocatur.

I. OMNIUM hæreſum, quæ Eccleſiam hætenus infeſtam habuerunt, antiquiſſimæ ac teterrimæ fuerunt illæ, quæ auctori boni, vero & ſempiterno Deo, mali auctorem oppoſuerunt alterum, ac peræque ſempiternum. Quo in genere Cerdones, Valentini, Marciones, Manichæi, Prifcillianiſtæ, ac poſtremò Waldenſes, celebre ſibi apud poſteros nomen impietate pepererunt. At iſtorum omnium utcumque gravis, ac deteſtandus error, fuit hac una re tolerabilis, quòd eundem intellexerunt boni ac mali auctorem eſſe non poſſe Deum: itaque in duos potiùs officia iſta partiti ſunt natura, efficiendæque contrarios, quàm ut unum amborum utique meliorem, immò ſolum bonum, mali quippiam aut velle per ſe, aut efficiere, aut imperare dicerent. De hoc mali genere loquor, quod propriè malum eſt, hoc eſt infeſtum vitii, ac turpitudinis macula, & ab regula rationis rectæ, atque honeſtatis abhorret. Hujus erroris conſectarium illud fuit, ut quia veterem, ac Moſaicam legem impiam, ac ſecleratam eſſe judicabant, latorem illius, & conditorem fuiſſe jactarent ejus ſimilem, hoc eſt malum, malique principem Deum.

II. Tunc eſt autem mala lex, & legis ipſe malus, ac vituperandus auctor, cum & illa ſcelus & flagitium facere per ſe, ac rectè imperat; & iſte, quam ejuſmodi eſſe novit, iis, quibus præeſt, pro jure ſuo, ac poeſtate conſtituit. Ergo & illi, quos nominavi, antiquiores hæretici Moſaicæ legis capita pleraque reprehendere ſolebant, iſſque vitium ac peccatum præcipi dicere; ut eo conſeſſo, quod reliquum erat, obtinerent; alium quemdam præter Bonum, & conſeſſum Deum, parem huic æternitate ac poeſtate ſtatuendum eſſe, malum, ac mali principem. Adeo vel in tanto ſtupore, ac tam horribili cæcitate, cujuſmodi illorum animos obſederat, tamen illud videbant; idem boni ac mali principium eſſe non poſſe. Nec dum ſcilicet Lutheri, Calvinii, & nuperæ aliæ labeſ exſtiterant, quæ hoc poſtremum profiteri non dubitarent, non minùs peccati, ac ſceleris auctorem ac deſtinatorem eſſe Deum, quàm rectè honeſtæque faci.

Cujus erroris fautores, & propugnatores non ſoli ſunt hæretici: ſed etiam Catholicorum partium aliqui; contra quos hanc diſputationem ſuſcepimus. Qui tum veterem legem, itidem ut illi, quos paulò antè dixi, ſuperiores hæretici, impuram ac nefariam eſſe reiſpã docent: tum ejuſdem inſtitutorem, ac nefariam eſſe reiſpã timuerunt, unicum, eumque bonum nihilominus, Deum eſſe prædicant.

III. Hanc eſſe Novorum Theologorum ſententiam, quantumvis negent, ac tergiverſentur, ex eorum verbis ac decretis, quæ in Apologia ſecunda Scripſtor Anonymus nuperimè recoxit, hoc modo demonſtratur.

Malam & injuſtam legem cum dicimus, nulla dicti hujus, opinor, alia nobis occurrit notio, quàm ut ea talis intelligatur, quæ turpe aliquod, & vitioſum facere ex profeſſo jubet. At hujusmodi per illa tempora Moſaicam fuiſſe legem, ſectæ illius eſt opinio, ut in Tomo primo Theologorum Dogmatum, libro decimo demonſtravimus: ex quo illorum verba repetemus.

Etenim * propter carnalia diligere Deum, non gratuitus, * Theol. ſed mercenarius amor eſt (inquiunt) ideòque impurus, dogma- carnalis, vitioſus. Hujus itaque vitioſi amoris, & impuri, puritatisque * caeleſtis regni adipiſcendi neceſſaria eſt diametro contrarii, ſive * ſerena cupiditatis, fomentum ac præmium lex illa ex profeſſo promittebat, ait ille, ac mox ex Auguſtino * probat, inter Judæos fuiſſe quosdam bonos, qui Deum ibi piè colebant, ſed tamen propter terrenas res, propter iſta præſentia. Sunt enim im- pi, qui præſentium verum bona à demonibus querunt. Hi autem populus ideò melior erat gentibus, quòd quamvis præſentia bona, & temporalia, tamen ab uno Deo quærebant, qui eſt creator omnium & ſpirituum, & corporum.

Ad quæ Auguſtini verba Dogmatifte hæc adnotat: Quo * fit, ut quamvis cordis interni cardo per hujus mundi dilectionem à Deo vero, ſicut & gentium, recederet, non tamen eoſque ut in demonia, aut idola laborarent. Quod & ex alio loco ejuſdem * Auguſtini probat. Iſte ergo recellit à Deo, ſed non longè, quia quaſi pecus factus eſt, & ego ſemper tecum. Illi verò longè recellerunt, quia non ſolum terrena deſideraverunt, ſed ea à demonibus, & à diabolo petiverunt.

Itaque * Synagoga, ait idem, conſiderata ut Synagoga, non erat aliud, quàm terreni populi turba, hominumque carnalium congregatio ſolis terrenis, & carnalibus incubantium, & propter illa ſola coeleſtium unum Deum. Tum paulò antè, Teſtamentum veteris, in quo ſola terrena promittebantur, congruis hominibus datum eſſe, non ea de cauſa, ut per hujusmodi Teſtamenti promiſſiones, & obſervationem eorum ſalus æterna in tuoſ locaretur, vel etiam de propinquo curaretur: ſed ne res illas, quas carnali vitioſoque amore diligebant, à demonibus quærerent.

Item in titulo capitis nono: Status Veteris Teſtamenti, ut talis, non erat juſtitia, & ſalutis, ſed potiùs peccati, & mortis.

IV. Hæc verba, ceteraque illius Operis ac dogmatis eòdem ſpectantia, venenum illud continent opinionis impure, Legem Moſaicam per ſe, & ex inſtituto, ac voluntate Legiſlatoris Dei, ſcelus imperaſſe; hoc eſt vitioſum, & damnabile quiddam non ſolum permiſſiſſe; ſed etiam præcepiſſe; ac minis, & præmium illecebris ad rem turpem, & flagitioſam incitaſſe. Etenim

nim ſi Deum propter carnalia, & terrena diligere, peccatum eſt; & à Deo vero defectio: cum vetus Lex hoc ipſum per ſe, & ex profeſſo ageret, ut ad Dei cultum, & obſequium terrenorum ſpe commodorum alligeret; eamque cupiditatem non aliis, quàm iſtis, propoſitis bonis inflammare ſtuderet, mali hortatrix ac præceptrix ſine controverſa fuit. Ut ſi quis legum lator, veritus ne cives nuptiarum pudicitia infidias faciant, edicto caveat, ut qui uxorem nullam habent, aut cauſariam & nuptiali officio inutilem habent, concubinam adſciant; ac detrectantes quæ propoſito ſupplicio, quæ præmiis ad obſequendum impellat; improba ſit, & flagitioſa lex illa, tamen bonum ad finem referatur.

V. TRIA ſunt igitur in novo iſto Dogmate, perinde ab communi hominum, atque ab Chriſtiano remota ſenſu, & citra controverſiam hæretica. Alterum, quòd legem veterem, terrena cupiditatis, quam vitioſam, impuram, & carnalem dilectionem vocat, quia non gratuita, ſed mercenaria eſt, illius, inquam, cupiditatis fomentum ac præmium ex profeſſo promiſſiſſe dicit. Hoc enim eſt, provocare ex profeſſo homines ad peccandum: nempe ad illud exequendum quod ex profeſſo Lex, immò Legis auctor Deus imperat. Alterum eſt, quòd Synagoga, conſideratam ut Synagoga, non aliud fuiſſe dicit, quàm terreni populi turbam, hominumque carnalium congregationem, vitioſo illo amore, & cupiditate coeleſtium Deum. Vel, quòd eòdem relabatur, Status veteris Teſtamenti, ut talis eſt, non fuiſſe juſtitia, & ſalutis, ſed potiùs peccati, & mortis. Quod quid aliud eſt, quàm in Deum ipſum reſundere vitium illud, & turpitudinem probroſæ, ac nefariæ cupiditatis? Etenim Synagoga, conſiderata ut Synagoga, Dei opus eſt, ac vera ejus Eccleſia, uti tunc tempora ſerabant. quam quidem coëgit, ac congregavit ut inſtituit Deus; & quibus voluit, atque expedire cenſuit, officiorum legibus, præceptiſque temperavit. Quocirca ſi Synagoga, quæ Synagoga eſt, mala, & vitio eſt obſita, mali per ſe eſt auctor, artiſex, & inſtitutor Deus. Ut qui hominem, conſideratum ut hominem, vitioſum eſſe dicit; turpiter mentiar, & illius creatori Deo contumeliam faciat, tamen reiſpã peſſimos eſſe fingas homines univerſos. Siquidem homines opus ſunt Dei, in quantum homines ſunt: ſed ſub diabolo ſunt in quantum peccatores ſunt, ut ait Auguſtinus. * Qui & alio loco, Quæſi duas res ſunt, inquit, homo, & peccator. Quod audit homo, Deus fecit: quod audit peccator, ipſe homo fecit. Tertium, quòd Teſtamentum veteris, ac Legem Moſaicam, non ea de cauſa datam eſſe Judæis adſtruit, ut eorum ſaluti conſuleretur; ſed ut ne terrena bonâ, quæ vitioſo amore diligebant, à demonibus potiùs quàm à Deo peterent.

VI. Quod ſi verum eſt, eò vis tota Legis ac fructus redigatur, ut tolerabiliùs dumtaxat peccare doceat, & vitandis gravioris delicti gratiâ, levius alterum admitteat. Quamquam levius, tolerabiliùſque dici non poteſt, peccandi copiam à Deo petere, quàm à demone. Immo gravior, atrocioſque crimen eſt, orare Deum, ut fallere, pejorare, aut ſcelus aliud facere per illum liceat, quàm hoc idem à diabolo, vel falſo aliquo numine poſtulare; ut qui apud Horatium ita precabatur,

Pulcra Laverna,

Da mihi fallere: da ſanctum rectumque videri, Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.

Atqui illud ipſum, quod eſt turpiſſimum, & flagitioſiſſimum, quàm hoc, cujuſ vitandis cauſa ſuſceptum dicitur, ſuaſuente; immò imperante, cogente; auctore denique Deo, à Judæis uſurpatum eſſe docuit recentis conditor ſectæ: & ne vitioſæ, improbeque cupiditatis lenonem, & conciliatorem faceret diabolum, facere non dubitavit Deum. Quid enim aliud eſt, Legem à Deo datam dicere, quæ vitioſæ cupiditatis fomentum, ac præmium ex profeſſo promittebat, ne illud idem promittere diabolus occuparet, niſi affirmare Deum ab ſe vitii adjuſta illa, & fomenta capi, ac ſperari, quàm ab diabolo, maluiſſe? Quanto prudentiùs, ac religioſiùs ethnici illi veteres, qui ſtuporem, latrociniorum, eadum auctoritatem Veneri, Baccho, Mercurio, Marti, ac profanis Diis ceteris, hoc eſt demonibus, mandabant; quàm nuperi iſti Theologi, qui Deo vero, ac

ſummo partem allegant fovendæ, promovendæque nequitia?

CAPUT II.

Vetus Teſtamentum, ex nuperorum Dogmatifitarum opinione, omni gratia, & auxilio ad bene vivendum, & ad ſalutem neceſſario caruiſſe: itaque non Judæorum, ſed Legis ipſius vitio atque culpa.

I. EJUſDEM indolis eſt, quod illius auctor ſectæ Judæis aſſerit in ſtatu illo Teſtamenti veteris, nullam proſus aſſuiſſe gratiam. Quod non ſic ab iſtis aſſirmari putandum eſt, ut hoc tantummodo velint; Moſaicam Legem, vetuſque Teſtamentum nihil ex ſe, ac ſuapte vi, & indole, gratiæ contuliſſe. (Hoc enim Catholicos omnes fatentur; Legem nihil omnino gratiæ tribuiſſe per ſe, interioris, & propriè dictæ: ſed ejus auctorem, & largitorem unicum intelligunt eſſe Chriſtum; cujuſ meritum per omnia & antecedentia, & conſequentia tempora juſti, ac ſalvi facti ſunt, quicumque juſtitia, ac ſalutis compotes fuerunt.) Sed illud hoc ſenſu aſſerunt; omni ut auxilio gratiæ Chriſti ad rectè agendum, & ad vitanda peccata, atque ad damnationem eſſugiendam, & ad ſalutem conſequendam neceſſario funditus deſtituti fuerint: idque non ulla præcipuâ culpâ ſuâ, ſed ex natura Legis ipſius, & ſtatu antiqui Teſtamenti: qui poſtulabat, uti nulla Iſraëlitico populo, qui ſub illo verſabatur, gratia ſuppeteret. Atque hoc prioris illius decreti conſectarium eſt; quo Legis Moſaicæ ſtatum impurum, vitioſum, & damnabilem fuiſſe pronuntiant.

II. PRINCIPIO nullam ex Chriſti meritum aſſuiſſe gratiam Teſtamenti veteris alumnis, * Apologetici Scripſtor ex Antithetiſis ſui verbis ita demonſtrat. Qui cum ſcripſiſſet, Teſtamentum veteris magnam quamdam quaſi comediam fuiſſe, quæ non tam propter ſeiſpam, quàm propter id, cui præfigurando ſerviebat, hoc eſt propter Teſtamentum novum, ejuſque principem; & heredem Eccleſiam, ab illa gente, tamquam ad hoc idoneâ ageretur; cauſam reddit illius dicti ſui: Quandoquidem enim (ait) carnalibus implicata ſtudiis, & amoribus, terrenæque felicitati vana dædita, caeleſtium, atque ſpiritalium incapax eſſet cogitationum, quid congruentius, quàm ut illa, qua inutilis eſſet ſaluti ſuæ, ſaltem aliena figurandæ procurandæque ſerviret? Ac totam Teſtamenti iſtius obſervantiam Veteris hominis ſervitutem nominat. Eſt autem homo vetus, eo ſenſu, quem Apoſtolus uſurpare ſolet, ex eoque nuperus Apologetiſta; nihil aliud, quàm peccato corrupta, depravatæque natura, ſive peccati ſtatus, aut corpus peccati. De quo ſic in * Epiſtola ad Romanos, Hoc ſcientia, inquit, quia vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt, ut deſtrueretur corpus peccati, & ultra non ſerviamus peccato. Chryſoſtomus hominem veterem interpretatur, & dicitur, quæſi integrum pravitatem, ac ſuis omnibus partibus abſolutam: quam * & corpus ait eſſe peccati: nimirum, nequitiam ex diverſis pravitatis partibus conſtatam; uti corpus ex ſuis membris componitur.

III. Hanc ipſam gratiæ Chriſti Teſtamenti veteris alumnis negatæ funditus hæreſim, reliqua detegunt illorum dicta partim à nobis prolata in Tomo primo Theologorum dogmatum: partim ab Apologeta repetita pariter, ac deſenſa. * Cardinem, aiunt, volumatis eorum, qui ſub lege vivebant, rapiebat non fides, quæ per veram Dei dilectionem operatur; ſed terrena cupiditas, cujuſ fomentum, ac præmium lex illa ex profeſſo promittebat, &c.

* Quo fit ut quamvis cordis interni cardo per hujus mundi dilectionem, à Deo vero, ſicut & gentium, recederet, non tamen eoſque, ut in demonia, aut idola laborarent. Quamobrem eandem Judæorum & gentilium, quod ad gratiæ præſidia pertinet, fuiſſe rationem, natio iſta novorum Theologorum exiſtimat; hoc eſt ambos illâ ex æquo caruiſſe, quod proſus initio ſeptimi capitis ejus libri, unde ſuperiora ſumpſimus, aſſeverat, Idem videlicet de gratia ſufficiente Teſtamenti veteris hereditas data arbitrarium eſſe, quod de illâ eadem gratia in gentilibus eſſuſa ſtatui debet. Porro de infidelibus hæc illorum ſententia eſt, quam titulus undecimi capitis libri ejuſdem tertii præ ſe fert: Infideles carent gratia ſufficiente ad ſalutem, tam proximam, quàm remotam, & omnibus principiis